

PROGRAM PODPORY
**ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ**

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2015/2016

Destinace (země, město): Lektorát Nebraska, Department of Modern Languages and Literatures, College of Arts and Sciences, University of Nebraska – Lincoln (UNL)

Jméno, příjmení: Mgr. Hana Waisserová, Ph.D.

Výuka českého jazyka, literatury, kultury a historie má v Nebrasce více než stoletou historii. Bohemistika na UNL patří k tzv. *less commonly taught languages* (LCTL), a to vedle ruštiny, čínštiny, japonštiny, a arabštiny. Čeština však není považována za tzv. *critical foreign language*, a tudíž se jí oproti ostatním LCTL jazykům nedostává vládní podpory a jiných pobídek, ale do velké míry závisí na podpoře česko-americké komunity a na podpoře české strany. Tradice, velká podpora a zájem české komunity garantují tedy existenci studijního oboru, aniž by byl součástí katedry Slavistiky.

Z praktického hlediska je nutné si uvědomit, že podzimní semestr začíná již v polovině srpna a končí těsně před Vánoci a jarní semestr začíná již druhý týden v lednu a končí v květnu. UNL nabízí kurzy na úrovních beginner (CZE 101 a 102), intermediate (201 a 202), a kurzy pro pokročilé se zaměřením na literaturu, kulturu a film (301 a 302), dále semináře pro pokročilé individuální studenty či malé studijní skupiny se zaměřením na překlad (396) či nově i interdisciplinární semináře (special topics 398), např. Women Totalitarian Experience. Studenti, kteří projeví zájem, mohou získat tzv. minor. První ročník se setkává pětikrát týdně (pět kreditů), druhý a třetí ročník třikrát týdně (tři kredity). Ve všech kurzech se vyučuje jazyk ve spojení s českou literaturou, kulturou a historií. V neposlední řadě program zavedl češtinu online v jarním semestru, která umožňuje získat i studenty, kteří nemohli začít studovat na podzim, a také je pro studenty zdaleka. Obvykle se vypisují i letní intenzivní kurzy CZE 101 a CZE 102, které napomáhají udržet kontinuitu programu (kurzy obvykle vedou manželé Pierceovi). Všechny kurzy využívají univerzitní výukový web **Blackboard**, na němž mají studenti dodatečné výukové materiály, články, blogy, kvízy, a na němž se známkuje. Před každým semestrem UNL samozřejmě vyžaduje důslednou přípravu sylabů, cílů a hodnotících kritérií plus výstavbu Class sites na Blackboardu (opět z praktického hlediska je nutné získat přístupy na univerzitní web co nejdříve – ideálně s předstihem před začátkem semestru).

Aktuální situace: V posledních letech čeština – stejně jako ostatní programy na výuku jazyka – bojuje s nedostatkem studentů. Faktem je velký úbytek studentů v porovnání se situací před zlomovým rokem 2009, kdy došlo k výraznému úbytku, a v původně plných kurzech (25 studentů v kurzu 101) se snížil počet studentů na polovinu až na třetinu. Většinu studentů tvoří tzv. heritage Czech speakers, pouze menšina je motivována vědním oborem (např. knihovnictví, historie, digitální humanity) či jiným zájmem. Garantem programu je silná podpora ze strany místní komunity a **Czech Language Foundation (CLF)**, která spolu s dobrovolnými dárci poskytuje studentům stipendia (300 USD za semestr, formuláře se vyplní vždy počátkem semestru) a CLF také garantuje finanční stabilitu programu. Nízký zájem o studium bohemistiky lze vysvětlit vysokým školným, neurčitou vizí studentů o tom, jak jim program pomůže s budoucím uplatněním, či minoritní povahou jazyka. V posledních třech letech se počet studentů stabilizoval, někteří motivovaní studenti dokonce pokračují ve studiu bohemistiky formou independent studies a aktivně se

podílejí na aktivitách Komenského klubu (Komensky klub, KC) a jiných interdisciplinárních aktivitách oboru. V loňském roce lektorát využil i dalších nepřímých nástrojů na propagaci oboru: spolupracujeme s Robitschek Foundation pro výměnu studentů, nabízeli jsme stipendium určené pro letní studium češtiny, tzv. Plouzek-Broz Scholarship, ve spolupráci s univerzitní nadací a českou komunitní organizací Czech Heritage Fund bylo založeno nové motivační stipendium na studium v ČR určené pro studenty, kteří ukončí nejméně dva roky studia češtiny. V neposlední řadě je nutno připomenout i velké propagační zásluhy manželů Pierceových a Czech Language Foundation.

Úspěšné pokračování českého programu vyžaduje neustálou a souvislou práci nejen ve výuce, ale i na aktivitách spojených s propagací češtiny a na aktivitách **Komenského klubu**. K propagaci jazykových programů na UNL každoročně slouží několik univerzitních událostí, např. **Big Red Welcome** v srpnu (školní veletrh klubů, programů a rozličných iniciativ), **Food Bazaar** v listopadu (benefiční vaření a prodej českých jídel) či jarní **Language Fair** pro studenty středních škol z Nebrasky. Středoškolákům je umožněno seznámit se mimo jiné i s češtinou, vyzkoušet si hodinu češtiny a dozvědět se více o studiu. Na všech akcích se očekává aktivní účast lektora, neboť tyto promo akce úzce souvisí s existencí studia češtiny na UNL.

Co se týče aktivit spojených s Komenského klubem, lektor je v pozici tzv. poradce pro KC, který je v síti studentských organizací. Komenského klub – tedy jeho tzv. officers a poradce musí absolvovat potřebná školení a podstoupit další administrativní úkony. KC má také pravidelně schůze, které svolává studentský prezident, kde se hlasuje a kde se každý půlrok i nově volí představenstvo. KC musí tedy vyhovět administrativním nárokům platným pro veškeré studentské organizace. V neposlední řadě KC vydává občasník **Náš svět** (většinou dvakrát do roka), který lektor rediguje a píše společně se studenty a který je rozesílán členům a příznivcům KC buď elektronicky, nebo v tištěné podobě. KC má také svoje účetnictví vedené při UNL a pevné účetní zásady.

Na podzim jsme tradičně pořádali **promítání filmů s přednáškami**. V rámci filmového klubu jsme se snažili podnítit zájem o českou kulturu a historii a také se pokoušeli o bližší propojení studentstva a veřejnosti, neboť na filmy navazovaly přednášky profesorů z UNL (germanistiky, historie, religiálních studií, psychologie apod.), probíhaly debaty a servírovala se pizza. Doprovodné přednášky a s nimi spojené diskuze měly dobrý ohlas. Promítání a diskuze opět vyžadovaly důslednější přípravu a organizaci, ale podařilo se, že projekt vešel ve známost a návštěvnost se nejen stabilizovala, ale nově jsme cíleně přizvali studenty z tematicky spřízněných kurzů germanistiky, historie, religiálních studií, globálních studií.

Na podzim jsme rovněž uspořádali výjezd do muzea ve Wilberu s cílem navštívit místní muzeum a setkat se s česko-americkou komunitou. Na jaře jsme požádali o několik dotací UNL. S touto podporou jsme dokázali uspořádat cyklus přednášek nazvaný **Czech March** a přivést zajímavé hosty: Dr. Simonu Fojtovou, ředitelku genderových studií při Transylvánské univerzitě v Kentucky, a Dr. Bruce Garvera, renomovaného historika z Lincoln University v Omaze. V neposlední řadě jsme uspořádali koncert a taneční workshop místní folklorní skupiny, který souvisel i s hudebním výzkumem jedné ze studentek bohemistiky. Czech March byl administrativně a organizačně náročný, ale měl velmi pozitivní odezvu jak ze strany univerzity, tak ze strany veřejnosti a velkou měrou zviditelnil český program při UNL. Tento nejen „propagační“ záměr opět podpořil i jarní filmový klub. Mimo jiné české aktivity výrazně posílila přítomnost profesora Dr. Jiřího Hutečky, jehož hostila katedra historie v rámci tzv. Belousek Fellowship. Dr. Hutečka vyučoval kurz české historie, posílil pozici českých studií a podílel se na projektu **History Harvest**.

History Harvest, neboli Historická sklizeň je celoamerický projekt, který při UNL iniciovala katedra historie a v tomto roce organizovala již čtvrtý ročník. Letošní jaro se projekt zaměřil na sběr osobních archiválií, artefaktů a jiných předmětů tentokrát od česko-americké komunity. Jako lektorka češtiny jsem působila v přípravném výboru. Na projektu jsme pracovali celé jaro. Studenti češtiny se sběru rovněž zúčastnili a pomáhali jak s přípravou a propagací, samotným sběrem a digitalizací, tak i s následným zpracováním dat. (Výsledky sklizně se nalézají na <http://historyharvest.unl.edu/>).

Celý rok tedy lektor soustavně pracuje nejen na výuce, ale i na souvisejících interdisciplinárních aktivitách a administrativě Komenského klubu, což je časově náročné. Lektor rovněž působí v roli tzv. Undergraduate advisor a mimo jiné schvaluje studijní kredity studentů, kteří studovali v ČR. V neposlední řadě v loňském roce dvě studentky češtiny získaly prestižní výzkumný grant UCARE a pod mým vedením prováděly roční výzkum na téma česko-americké ženy a kořeny české hudby v Nebrasce.

Krátce shrnuto, lektor má široké pole působnosti a jsou na něj kladeny vysoké nároky. V současnosti je pro lektorát dobré, že se českou tradicí a kulturou v Nebrasce prozatím žije, ale budoucnost českého programu není jistá a program bojuje s nedostatkem studentů. Záleží tedy velmi i na lektorovi, aby se studijní obor ani Komenského Klub s více než stoletou tradicí nestaly minulostí. Nejen díky snahám lektora, ale i díky podpoře komunity a české strany činnost lektorátu v Nebrasce s více než stoletou tradicí při UNL pozitivně přispívá k celkové misi lektorátů – tedy k propagaci českého kulturního dědictví a k posílení programu výuky českého jazyka, literatury a kultury v zahraničí.

V Lincolnu, 30. 5. 2016

Mgr. Hana Waisserová, Ph.D.